

**Sprawozdanie z VIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej
z cyklu „Edukacja wczoraj, dziś i jutro”.
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 24 maja 2018 roku**

DOI: 10.14746/bhw.2018.38.18

W dniu 24 maja 2018 r. pod patronatem Pani Dziekan WSE prof. zw. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej w Poznaniu, odbyła się VIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Wczoraj, dziś i jutro” zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Historii Kultury i Edukacji we współpracy z Zakładem Historii Wychowania. Tegoroczny temat konferencji skupiał się na postaci ucznia: „Uczeń – kim był, kim jest, kim być może?”.

W skład komitetu naukowego konferencji weszli: prof. zw. dr hab. Wiesław Jamrozek, prof. dr hab. Marek Budajczak, dr hab. Krzysztof Ratajczak oraz dr Michał Nowicki.

Konferencja została oficjalnie otwarta przez Pana Prodziekana WSE prof. dr hab. Waldemara Segieta. Pan Prodziekan przywitał wszystkich studentów wraz z zaproszonymi gośćmi oraz podkreślił, że jest to już ósma konferencja z tego cyklu na Wydziale Studiów Edukacyjnych, ciesząca się renomą w środowisku i znakomicie wpisującą się w działalność akademicką WSE.

Obrady zapoczątkowało wystąpienie prof. dr hab. Marka Budajczaka z referatem „*Studens sola aut solus*”. Pan Profesor podkreślał w swoim referacie, że pomimo presji innych ludzi i świata, edukacja w istotnej części wydaje się sprawą „prywatną” każdej osoby uczącej się. M. Budajczak mówił również o tym, że zależności między agensami i patiensami edukacji są wielorakie i warte chwili refleksji.

Drugim mówcą w tej części konferencji był dr hab. Krzysztof Ratajczak, prezentując temat „Z czego wynikała trauma ucznia w średniowiecznej szkole?”. K. Ratajczak mówił o tym co powodowało lęk wśród uczniów, którzy uczyli się przed wiekami, jakie były relacje między nauczycielem a uczniem, domem rodzicielskim a szkołą, jaka była atmosfera intelektualna w szkole, oraz o nauce języka oraz kwestiach karnych. Pozwoliło nam to na porównanie – jak uczeń może się kształcić dziś, a jak to było kiedyś.

Ostatni w pierwszym bloku konferencji wystąpił dr Juliusz Iwanicki, przedstawiając swój referat „O epistemologii platońsko-augustyńskiej do poznania obrazkowego – uczeń w dawnym i współczesnym świecie idei”. J. Iwanicki w swoim referacie poruszył kwestie, czy w dzisiejszych czasach, gdy wśród młodych ludzi memy stały się tak bardzo popularne, istnieje jeszcze miejsce dla klasycznej filozofii wychowania? Pan doktor sam w prowadzonych przez siebie zajęciach wykorzystuje memy jako dodatkowe źródło przekazywania wiedzy filozoficznej, jednakże nie rezygnuje z metod klasycznych, co owocuje zainteresowaniem studentów. Tak więc możemy wnioskować, że w obszarze kultury obrazkowej znajdują się przyczółki mogące wspomagać rozwój ucznia. Po referatach odbyła się ożywiona dyskusja.

Druga sesja konferencji rozpoczęła się referatem lic. Agaty Strzelczyk, którego tematem były „Relacje uczeń – nauczyciel na przykładzie Wielkiego Księcia Aleksandra Pawłowicza Romanowa i Frederica – Cesara de La Harpe’a”. A. Strzelczyk przedstawiła nam edukację i wychowanie pierwszego wnuka carycy Katarzyny II, którym był książę Aleksander Pawłowicz Romanow, przyszły car Aleksander I. Caryca osobiście dobrała mu nauczycieli, a na jego wychowawcę wybrała Frederica – Cesara de La Harpe’a, który był mentorem i jednym z ludzi, którzy mieli na Aleksandra największy wpływ. Towarzyszył mu do osiągnięcia pełnoletniości, a gdy Aleksander wstąpił na tron, został jednym z jego doradców.

Kolejny referat, pt. „Kim jest uczeń w teorii pedagogicznej Janusza Korczaka?” zaprezentowała Pani Izabela Napierała. Celem referatu było przedstawienie poglądów Janusza Korczaka na temat ucznia jako człowieka. Referentka mówiła o tym, jak według Janusza Korczaka należy traktować dziecko i jak rozwiązywać jego problemy. Mówczynie zwróciła uwagę na aspekt egzystencji ucznia jako człowieka, jak ona wygląda oraz jakie ma troski i powody do radości.

Ostatnia w tym bloku wystąpiła Pani Sarah Taylor, mówiąc o temacie „Skaut jako uczeń”. Sarah Taylor oparła treść referatu na swoim 8-letnim doświadczeniu w pracy z dziećmi w międzynarodowej organizacji skautowej Royal Rangers. Gościom zebranych na konferencji została ukazana istota nauczania przez praktykę i powierzenie odpowiedzialności, funkcji i stanowisk, do których dzieci na co dzień nie mają dostępu.

Po przerwie kawowej, która rozpoczęła się tuż po dyskusji na temat referatów w bloku drugim, rozpoczął się trzeci blok referatów.

Pierwsza wystąpiła Pani lic. Aleksandra Bawolska, przedstawiając nam referat „Uczeń z mutyzmem wybiórczym – wyzwaniem współczesnej pedagogiki?”. Mówczynie wyjaśniła zebranych, że mutyzm wybiórczy jest to zaburzenie wieku dziecięcego, którego głównym objawem jest brak mowy w niektórych sytuacjach społecznych. Referentka podczas swojego wystąpienia przedstawiła, jak możemy zdiagnozować mutyzm u dziecka oraz w jaki sposób możemy próbować mu pomóc.

Druga w kolejności wystąpiła Pani mgr Beata Iwanicka z referatem „Kształcenie uczniów z wadami słuchu – wyzwania edukacyjne”. Referat był bardzo poruszający, ponieważ Pani Iwanicka przedstawiła nam, z jakimi problemami ludzie z wadami słuchu muszą sobie radzić na co dzień, dowiedzieliśmy się jak mało placówek w Polsce jest dla takich osób, oraz jakie zawody są dla nich przeznaczone. Została przybliżona problematyka historyczna rozwoju edukacji uczniów z wadami słuchu, jednocześnie B. Iwanicka odniosła się do aktualnych wyzwań obejmujących ten rodzaj podopiecznych w szkolnictwie.

Ostatnia w tej części konferencji wystąpiła Pani mgr Monika Łozińska, prezentując temat „Uczniowie wszystkich szkół jednoczcie się w ściąganiu! Zjawisko nieuczciwości uczniowskiej w świetle badań”. Pani Łozińska na podstawie swoich badań wykazała, że zjawisko nieuczciwości szkolnej (potocznie mówiąc ściągania) wśród uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych jest praktycznie powszechne. Uczniowie uznają wręcz, że to zjawisko jest normalne, wpisane w tradycję szkoły oraz będące formą buntu wobec szkolnych wymagań.

Po dyskusji na temat bloku trzeciego, odbył się blok czwarty, w którym pierwsza wystąpiła mgr Anna Ślebioda, przedstawiając swój referat „Kształtowanie serca jako najistotniejszy element edukacji dziewcząt niepełnosprawnych w świetle teorii Edyty Stein”. Według Edyty Stein główny rdzeń kobiety powinno stanowić kształtowanie serca. To ono stanowi bowiem centrum kobiecej duszy. Według jej teorii, tylko jego prawidłowe uformowanie umożliwi kobiecie pełen rozwój. Taka formacja rozpoczyna się już w wieku szkolnym. Prezentacja Pani Ślebiody skonfrontowała teorię Edyty Stein z dostępnymi formami edukacji dla dziewcząt niepełnosprawnych.

Następnie wystąpiła mgr Aleksandra Sulczewska, która zaprezentowała referat „Między indywidualizacją nauczania a kształtowaniem poczucia wspólnoty. Trudności w definiowaniu roli podopiecznego w edukacji przedszkolnej”. Pani Sulczewska zastanawiała się w swoim referacie nad tym, czy dziecko w przedszkolu to podopieczny, czy może już uczeń? Jak należy traktować przedszkolaka, żeby pogodzić podążanie za jego indywidualnymi potrzebami z kształtowaniem poczucia wspólnoty? Jaką rolę może spełniać grupa przedszkolna: czy może być „małą ojczyzną” z własnymi prawami, rządami a nawet strajkami? To właśnie na te pytania referentka starała się udzielić odpowiedzi podczas swojego wystąpienia.

Ostatnia w tym bloku wystąpiła Dobrawa Gumbis, studentka WSE, zajmując się tematem „Doświadczenie zmysłowe a uczenie się zmysłowe i rozwój dziecka”. Pani Gumbis oparła swój referat na własnych doświadczeniach zdobytych w zagrodzie edukacyjnej „Czar podkowy” prowadzonej przez jej rodziców. Dzięki wystąpieniu poznaliśmy miejsce, w którym nauka wcale nie jest nudna i ograniczona. W zagrodzie edukacyjnej dzieci mogą chłonąć świat wszystkimi swoimi zmysłami, całym swoim ciałem. Te właśnie doświadczenia sprawiają, że uczymy się łatwiej i przyjemniej, a co najważniejsze, wiedza zdobyta w ten sposób zostaje z nami na dłużej. Po wystąpieniu Pani Gumbis nastąpiła dyskusja na temat referatów z bloku czwartego.

Po przerwie obiadowej rozpoczął się przedostatni blok, w którym pierwszy wystąpił dr Mariusz Przybyła z referatem „Herbert i Skinner dziś – jak uczą się uczniowie?”. Wystąpienie Pana Przybyły miało dać nam do myślenia: czy w dzisiejszych czasach jesteśmy innowacyjni, czy może powielamy wcześniej wypracowane wzorce, jakie dawali nam Herbert i Skinner? Postępy jak na swe czasy Herbert zdaje się być dziś anachroniczny, nieprzystający do cyfrowej rzeczywistości i coraz częściej „winny” obecnej szkolnej bierności. Pan dr Przybyła zastanawia się również, czy Skinner, którego kojarzymy z „zakurzonymi” maszynami liczącymi oraz klatkami z gołębiami, odszedł już na zawsze do historii, czy wręcz przeciwnie, niczym feniks, powstał, by ze zdwojoną siłą wspierać proces kształcenia?

Następnie wystąpiła mgr Anna Czyńska, prezentując temat „Dziecko/nastolatek w szkole demokratycznej”. Pani Czyńska w swoim referacie opowiadała o Szkole Demokratycznej Droga Wolna w Szczecinie, której jest pracownikiem. Dzięki temu mogliśmy się dowiedzieć jak szkoła funkcjonuje, że dzieci mogą tam rozwijać swoje pasje, nie są zmuszane do nauki, mają prawo decydować o sobie i o szkole, są tam po prostu szczęśliwe. Modelem dla funkcjonowania szkoły jest demokracja głęboka opisana i rozpowszechniana przez Arnolda Mindella.

Ostatni w tym bloku wystąpił mgr Jakub Adamczewski z referatem „Fińskie dzieci uczą się lepiej – studium możliwości skandynawskiego ucznia”. Pan Adamczewski pokazał nam, że fińska edukacja znalazła sposób, by uczynić edukację lepszą. Sprawiała, że uczeń stał się partnerem nauczyciela, a nie podmiotem wykonawczym. Pan Adamczewski, mógł nam to wszystko opowiedzieć z perspektywy nauczyciela, który uczył w fińskiej szkole, co było bardzo ciekawym doświadczeniem.

Po wystąpieniach nastąpiła dość długa dyskusja, m.in. wynikająca z dużego zainteresowania wystąpieniem Pana Adamczewskiego.

Po krótkiej przerwie kawowej, rozpoczęła się ostatnia – szósta część konferencji. Pierwsza wystąpiła mgr Wioleta Franczyk, która przygotowała temat „Porównanie systemu edukacji, środowiska szkolnego oraz relacji ucznia z nauczycielem w Polsce i Hiszpanii”. Analiza porównawcza dotyczyła charakterystyki celów kształcenia, programów nauczania oraz realizowanych treści w obu państwach. W opracowaniu Pani Franczyk dokonała analizy porównawczej dokumentów podstawy programowej oraz dokumentów ministerialnych obydwu państw. Zostały również przedstawione elementy łączące różniące obydwie państwa, co pozwoliło nam zobaczyć, jak działa szkolnictwo w Hiszpanii.

Drugi wystąpił Wojciech Jachnik, prezes Studenckiego Koła Naukowego Historii Kultury i Edukacji, który zaprezentował referat „Droga do poznania w ideologii taoistycznej – na podstawie Tao Te Ching”. W ciągu wieków powstało wiele koncepcji prawdziwej drogi do prawdziwego poznania. Ideologia taoistyczna proponuje nam obranie ścieżki przez mistyczne Tao. Pan Jachnik w swoim wystąpieniu starał się odpowiedzieć na pytanie, czym tak naprawdę jest Tao i czy jesteśmy w stanie je definiować.

Następnie, już po raz drugi tego dnia wystąpiła Sarah Taylor, również studentka działająca w Kole Naukowym, tym razem z tematem „Edukacja domowa – z perspektywy ucznia”. Referat był oparty na własnej perspektywie Pani Taylor, ponieważ sama przez większość lat edukacji, korzystała z formy edukacji domowej. Dzięki temu wystąpieniu mogliśmy dowiedzieć się, jakie uczeń ma możliwości dzięki edukacji domowej, jakie korzyści z tego wynikają, ewentualne wady – choć referentka podkreśliła, że osobiście jest zadowolona z tego systemu i widzi głównie zalety.

Na zakończenie konferencji wystąpił Bartosz Jędrzejczak, student WSE UAM z referatem zatytułowanym „Amerykański uczeń. Porównanie szkolnictwa polskiego i amerykańskiego”. Problematyka referatu skupiała się na współczesnych systemach szkolnictwa amerykańskiego i polskiego z perspektywy ucznia. Dzięki tej analizie został nam przybliżony sposób funkcjonowania oświaty w tych obu państwach. Referat miał na celu wyłonienie mocnych i słabych stron tych systemów. Po ostatnim wystąpieniu nastąpiła dłuższa dyskusja.

Na zakończenie konferencji zabrał głos dr hab. Krzysztof Ratajczak, aby podsumować spotkanie, oraz podziękować zarówno referentom, jak i gościom za udaną konferencję.

Daria Klimek
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu